

VI. JURISPRUDENȚĂ CCR

• ABSTRACT

Further to the work carried out by the Constitutional Court, two decisions (exceptions/objections of unconstitutionality admitted) were published in November regarding: Law to amend Law No 287/2009 on the Civil Code, the Law on certain measures for the continuation of work by persons who meet the conditions for retirement, and to amend and supplement certain legal acts; Decree No 32/1954 for the implementation of the Family Code and the Decree on natural persons and legal persons are constitutional insofar as they do not concern the action to establish paternity outside marriage brought by the child.

NECONSTITUȚIONALITATE (A PRIORI) - D.C.C. NR. 496/2023 (M. OF. NR. 1016/07.11.2023): LEGEA PENTRU MODIFICAREA CODULUI CIVIL (ÎN MATERIA CONTRACTULUI DE ARENDARE)

De Redacția Pro Lege

Decizia CCR	Actul normativ	Sumar
D.C.C. nr. 496/2023 (M. Of. nr. 1016 din 7 noiembrie 2023)	Legea pentru modificarea Codului civil în materia contractului de arendare	<i>Neconstituționalitate</i>

În M. Of. nr. 1016 din data de 7 noiembrie 2023 s-a publicat **Decizia Curții Constituționale nr. 496/2023 referitoare la obiecția de neconstituționalitate a Legii pentru modificarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil.**

Obiectul sesizării de neconstituționalitate

Legea pentru modificarea Codului civil în materia contractului de arendare (PL-x nr. 455/2022, adoptată de către Camera Deputaților la data de 13 iunie 2023)

Potrivit noii soluții legislative, contractul de arendare ca tip de locațiune ce are ca obiect un teren agricol va fi încheiat în mod obligatoriu pe o perioadă de minimum 7 ani.

Legea instituie limitări pentru arendarea tuturilor bunurilor agricole, dar și noi reguli privind încetarea sau menținerea contractelor de arendare, precum și limitări în privința vânzării terenurilor.

Redăm, în extras, prevederile Legii pentru modificarea Codului Civil, în forma trimisă spre promulgare către Președintele României:

„Art. I - Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 505 din 15 iulie 2011, cu modificările și completările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. Articolul 1837 se modifică și va avea următorul cuprins:

«Durata arendării

Art. 1837 - Durata arendării este de minimum 7 ani și se consideră a fi făcută pe toată perioada necesară recoltării fructelor pe care bunul agricol urmează să le producă.»

2. La articolul 1847, alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

«(2) Subarendarea totală sau parțială este interzisă, sub sancțiunea nulității, cu excepția schimbului de utilizare a terenului între arendași.»

3. La articolul 1848, alineatul (2) se abrogă.

4. Articolul 1850 se modifică și va avea următorul cuprins:

«Cazuri speciale de încetare sau de menținere a contractelor

Art. 1850 - (1) Contractul de arendare încetează înainte de împlinirea termenului prin incapacitatea sau falimentul arendașului ori prin neplata arendeii în termenul prevăzut în contract.

(2) În cazul decesului arendatorului, moștenitorii sunt obligați să mențină contractul de arendare pe durata încheiată cu arendașul.

(3) În cazul vânzării terenului, cumpărătorul este obligat să mențină contractul de arendare până la expirarea termenului de valabilitate»”.

D.C.C. nr. 496/2023

Prin Decizia nr. 496/2023, Curtea Constituțională *a admis* obiecția de neconstituționalitate formulată de un număr de 51 de deputați aparținând Grupului parlamentar al Uniunii Salvați România și deputați neafiliați din Camera Deputaților, precum și de Președintele României și a constatat că **Legea pentru modificarea Legii nr. 287/2009 privind Codul civil este neconstituțională, în ansamblul său.**

NECONSTITUȚIONALITATE (A PRIORI) – D.C.C. NR. 521/2023 (M. OF. NR. 1043/17.11.2023): ART. 2-11 DIN LEGEA PRIVIND UNELE MĂSURI PENTRU CONTINUAREA ACTIVITĂȚII DE CĂTRE PERSOANELE CARE ÎNDEPLINESC CONDIȚIILE DE PENSIONARE

De Redacția Pro Lege

Decizia CCR	Actul normativ	Sumar
D.C.C. nr. 521/2023 (M. Of. nr. 1043 din 17 noiembrie 2023)	Art. 2-11 din Legea privind unele măsuri pentru continuarea activității de către persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare	<i>Neconstituționalitate</i>

În M. Of. nr. 1043 din data de 17 noiembrie 2023 s-a publicat **Decizia Curții Constituționale nr. 521/2023** referitoare la obiecția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 2-11 din Legea privind unele măsuri pentru continuarea activității de către persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative.

Obiectul sesizării de neconstituționalitate

Art. 2-11 din Legea privind unele măsuri pentru continuarea activității de către persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare (PL-x nr. 421/2021, adoptată de către Camera Deputaților la data de 28 iunie 2023)

Legea condiționează plata salariului categoriei de persoane vizate de suspendarea plății pensiei, fie că este din sistemul public de pensii, fie că este pensie de serviciu sau pensie militară.

Art. 4 din lege instituie o serie de excepții de la această regulă.

Redăm, în extras, prevederile Legii privind unele măsuri pentru continuarea activității de către persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, în forma trimisă spre promulgare către Președintele României:

Art. 2 - (1) Persoanele care își desfășoară activitatea în baza unui contract individual de muncă, a unui raport de serviciu sau a unui act administrativ de numire în funcție **în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale**, indiferent de modul de finanțare și subordonare, precum și **în cadrul regiilor autonome, societăților naționale, companiilor naționale și societăților la care capitalul social este deținut integral sau majoritar de stat** ori de o unitate administrativ-teritorială și care au și calitatea de **beneficiari de pensie pentru limită de vârstă în sistemul public de pensii, sistemul pensiilor militare** de stat ori sunt beneficiari de **pensie de serviciu** au obligația ca, în termen de 30 de zile calendaristice de la data intrării în vigoare a prezentei legi, să își exprime în scris opțiunea pentru continuarea activității în baza aceluiași contract individual de muncă, raport de serviciu sau act administrativ de numire, după caz, ori pentru încetarea contractului individual de muncă, raportului de serviciu sau încetarea ocupării funcției în care au fost numite în baza actului administrativ de numire, după caz. Continuarea activității se realizează pe baza cererii aprobate de către angajator. Menținerea în activitate se realizează cu acordul anual al angajatorului.

(2) În situația în care persoanele prevăzute la alin. (1) își exercită opțiunea pentru continuarea activității, iar angajatorul își exprimă acordul, **plata pensiei se suspendă**, la cerere, începând cu data de întâi a lunii următoare depunerii cererii însoțite de acordul angajatorului.

Cererea însoțită de acordul angajatorului se depune la casa de pensii competentă 3 în termen de 30 zile calendaristice de la data emiterii acordului de continuare a activității.

(3) Persoanele care au calitatea de pensionari pentru limită de vârstă și continuă activitatea în condițiile alin. (1) pot opta oricând, la cerere, pentru reluarea plății pensiei și încetarea contractului individual de muncă, raportului de serviciu sau încetarea ocupării funcției în care au fost numite în baza actului administrativ de numire, după caz. Cererea de încetare a activității se depune la angajator cu 30 de zile calendaristice înainte de data reluării plății drepturilor de pensie cuvenite. Reluarea plății pensiei se face la cerere, conform dispozițiilor legale în vigoare.

Art. 3 - (1) Persoanele care au calitatea de **pensionari ai sistemului public de pensii, ai sistemului pensiilor militare de stat** ori sunt **beneficiari de pensie de serviciu** se pot încadra, potrivit legii, pe durată determinată sau nedeterminată, după caz, în cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, indiferent de modul de finanțare și subordonare, precum și în cadrul regiilor autonome, societăților naționale, companiilor naționale și societăților la care capitalul social este deținut integral sau majoritar de stat ori de o unitate administrativ-teritorială.

(2) Persoanelor încadrate în condițiile alin. (1) li **se suspendă plata pensiei pe durata exercitării activității**.

(3) Persoanele care au calitatea de pensionari și își desfășoară activitatea în condițiile alin. (1) și (2) pot exercita, oricând, la cerere, opțiunea pentru reluarea plății pensiei și încetarea contractului individual de muncă, raportului de serviciu sau încetarea ocupării funcției în care au fost numite în baza actului administrativ de numire, după caz. Cererea de încetare a activității se depune la angajator cu 30 de zile calendaristice înainte de data reluării plății drepturilor de pensie cuvenite. Reluarea plății pensiei se face la cerere, conform dispozițiilor legale în vigoare.

Art. 4 - (1) Prevederile art. 2 alin. (2), ale art. 3 alin. (2) și cele ale art. 6 **nu se aplică:**

a) **persoanelor alese în funcții de autoritate sau demnitate publică**, precum și celor pentru care durata mandatului este stabilită expres prin Constituție;

b) **personalului didactic de predare din învățământ pensionat**, încadrat/reîncadrat în condițiile legii;

c) personalului de îngrijire angajat prin plata cu ora de către autoritățile locale pentru asigurarea serviciilor comunitare la domiciliul 4 persoanelor vârstnice, potrivit art. 8 din Legea asistenței sociale nr. 292/2011, cu modificările și completările ulterioare;

d) copiilor beneficiari de pensie de urmaș, precum și persoanelor beneficiare de pensie de invaliditate de gradul III cu drept de muncă;

e) personalului de specialitate medico-sanitar din unitățile sanitare, din unitățile de asistență medico-socială și din instituțiile/autoritățile publice;

f) asistenților personali și asistenților personali profesioniști prevăzuți de Legea nr. 448/2006 privind protecția și promovarea drepturilor persoanelor cu handicap, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

g) asistenților maternali prevăzuți de Legea nr. 272/2004 privind protecția și promovarea drepturilor copilului, republicată, cu modificările și completările ulterioare;

h) **persoanelor care ocupă funcții clericale sau funcții de specialitate artistică;**

i) membrilor Academiei Române.

(2) Persoanele care exercită un mandat în cadrul autorităților administrative autonome aflate sub control parlamentar și care se finanțează integral din venituri proprii generate ca urmare a desfășurării de activități și operațiuni specifice pot cumula pensia cu veniturile astfel realizate până la finalizarea mandatului în exercițiu la data intrării în vigoare a prezentei legi.

(...)

Art. 7 - (1) Angajatorul are obligația informării persoanelor care desfășoară activități în baza unui contract individual de muncă, a unui raport de serviciu sau a unui act administrativ de numire în funcție, după caz, cu privire la aspectele reglementate de prezenta lege.

(2) Angajatorul are obligația de a lua măsurile necesare constatării cazurilor prevăzute la art. 6 și de a dispune încetarea contractului individual de muncă,

raportului de serviciu sau încetarea 5 ocupării funcției în care au fost numite în baza actului administrativ de numire, după caz.

(3) În cazul continuării activității în condițiile art. 1, al desfășurării activității în condițiile art. 2, ori a încadrării în condițiile art. 3, angajatorul are obligația să informeze casa de pensii competentă, în termen de 30 de zile calendaristice de la data exprimării opțiunii sau de la data încadrării, după caz.

(4) **Constituie contravenție** și se sancționează cu amendă de 100.000 lei **nerespectarea de către angajator** a prevederilor **alin. (2)**.

(5) **Constituie contravenție** și se sancționează cu amendă de 10.000 lei **nerespectarea de către angajator** a prevederilor **alin. (3)**.

(6) Constatarea contravențiilor și aplicarea sancțiunilor prevăzute la alin. (4) și (5) se realizează de către persoanele împuternicite din cadrul inspectoratelor teritoriale de muncă.

(7) Contravențiilor prevăzute la alin. (4) și (5) le sunt aplicabile dispozițiile Ordonanței Guvernului nr. 2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor, aprobată cu modificări și completări prin Legea nr. 180/2002, cu modificările și completările ulterioare.

Art. 8 - **Articolul 56 din Legea nr. 53/2003 - Codul muncii**, republicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 345 din 18 mai 2011, cu modificările și completările ulterioare, **se modifică și se completează după cum urmează:**

1. Alineatul (4) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(4) Pe baza unei cereri formulate cu 30 de zile înainte de data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare, salariatul poate continua activitatea cu aprobarea angajatorului. **Salariatul poate fi menținut în activitate maximum 3 ani peste vârsta standard de pensionare**, cu acordul anual al angajatorului. Pentru salariații din cadrul autorităților și instituțiilor publice centrale și locale, indiferent de modul de finanțare și subordonare, precum și din cadrul regiilor autonome, societăților naționale, companiilor naționale și societăților la care capitalul social este deținut integral sau majoritar de stat ori de o unitate administrativ-teritorială, continuarea activității se realizează în temeiul aceluiași contract individual de muncă, pe baza cererii aprobate de către angajator. Menținerea în activitate se realizează cu acordul anual al angajatorului”.

2. După alineatul (4) se introduc două noi alineate, alin. (5) și (6), cu următorul cuprins:

„(5) Prin excepție de la prevederile alin. (1) lit. c), pentru salariații care și-au exercitat în scris opțiunea pentru continuarea activității, potrivit legii, contractul individual de muncă încetează de drept la data expirării acordului anual al angajatorului, dacă acesta nu a aprobat o altă cerere de continuare a activității, sau la data solicitării încetării raporturilor de muncă.

(6) Continuarea activității în condițiile prevăzute la alin. (4) și (5) se face cu respectarea prevederilor art. 27 alin. (1) și art. 28 lit. g”.

Art. 9 – **Legea nr. 263/2010 privind sistemul unitar de pensii publice**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 852 din 20 decembrie 2010, cu modificările și completările ulterioare, **se modifică și se completează**.

(...)

Art. 10 – **Articolul 517 din Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul administrativ**, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 555 din 5 iulie 2019, cu modificările și completările ulterioare, **se modifică și se completează după cum urmează**:

1. La alineatul (1), litera d) se modifică și va avea următorul cuprins:

„d) la data îndeplinirii cumulative a condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare sau, cu caracter excepțional, pentru femeile care ocupă funcții publice și care își exercită opțiunea pentru continuarea raportului de serviciu până la vârsta de 65 de ani, în scris, în termen de 30 de zile calendaristice anterior îndeplinirii condițiilor de vârstă standard și a stagiului minim de cotizare pentru pensionare; la data comunicării deciziei de pensie în cazul pensiei de invaliditate de gradul III, a pensiei anticipate parțiale, a pensiei anticipate, a pensiei pentru limită de vârstă cu reducerea vârstei standard de pensionare;”.

2. Alineatul (2) se modifică și va avea următorul cuprins:

„(2) Pe baza unei cereri formulate cu 30 de zile calendaristice anterior împlinirii vârstei de 65 de ani, **funcționarul public poate continua activitatea în baza aceluiași raport de serviciu maximum 3 ani peste vârsta standard de pensionare**, cu acordul anual al conducătorului autorității sau instituției publice. Pe perioada în care este dispusă menținerea în activitate pot fi aplicate dispozițiile art. 378”.

(...)

D.C.C. nr. 521/2023

Prin Decizia nr. 521/2023, Curtea Constituțională a admis obiecția de neconstituționalitate formulată de un număr de Înalta Curte de Casație și Justiție – Secțiunile Unite și a constatat că **dispozițiile art. 2-11 din Legea privind unele măsuri pentru continuarea activității de către persoanele care îndeplinesc condițiile de pensionare, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative sunt neconstituționale**.

NECONSTITUȚIONALITATE PARȚIALĂ (A POSTERIORI) – D.C.C. NR. 522/2023 (M. OF. NR. 1050/21.11.2023): ART. 8 ALIN. (2) DIN DECRETUL NR. 32/1954 PENTRU PUNEREA ÎN APLICARE A CODULUI FAMILIEI ȘI A DECRETULUI PRIVITOR LA PERSOANELE FIZICE ȘI PERSOANELE JURIDICE

De Redacția Pro Lege

Decizia CCR	Actul normativ	Sumar
D.C.C. nr. 522/2023 (M. Of. nr. 1050 din 21 noiembrie 2023)	Art. 8 alin. (2) din Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice	<i>Neconstituționalitate parțială</i>

În M. Of. nr. 1050 din data de 21 noiembrie 2023 s-a publicat Decizia Curții Constituționale nr. 522/2023 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 12 din Decretul nr. 130/1949 pentru reglementarea condițiunii juridice a copilului natural și ale art. 8 alin. (2) din Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice.

Obiectul sesizării de neconstituționalitate

Art. 12 din Decretul nr. 130/1949 pentru reglementarea condițiunii juridice a copilului natural și ale art. 8 alin. (2) din Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice

Decretul nr. 130/1949

Art. 12: „Acțiunea în cercetarea paternității poate fi intentată în termen de 2 ani de la nașterea copilului, de la încetarea concubinajului”.

Decretul nr. 32/1954

Art. 8 alin. (2): „Acțiunea în stabilirea paternității copilului din afara căsătoriei, născut înainte de intrarea în vigoare a Codului familiei, se poate porni în termen de un an de la intrarea în vigoare a acestui cod, dispozițiunile art. 60 din Codul familiei fiind aplicabile”.

Codul familiei – intrat în vigoare la data de 1 februarie 1954**Art. 60:**

„(1) Acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei poate fi pornită în termen de un an de la nașterea copilului.

(2) Dacă, în cazul prevăzut în art. 54 alin. (1), un copil a pierdut calitatea de copil din căsătorie, prin efectul unei hotărâri judecătorești, termenul de un an, pentru pornirea acțiunii în stabilirea paternității din afara căsătoriei, va curge de la data când acea hotărâre a rămas irevocabilă.

(3) În cazul în care mama a conviețuit cu pretinsul tată ori dacă acesta din urmă a prestat copilului întreținere, termenul de un an va curge de la încetarea conviețuirii ori a întreținerii”.

D.C.C. nr. 522/2023

Prin Decizia nr. 522/2023, Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate ridicată de F.M.C. în Dosarul nr. 4.903/328/2018 al Tribunalului Cluj – Secția civilă și a constatat că „dispozițiile art. 8 alin. (2) din Decretul nr. 32/1954 pentru punerea în aplicare a Codului Familiei și a Decretului privitor la persoanele fizice și persoanele juridice sunt constituționale în măsura în care nu privesc acțiunea în stabilirea paternității din afara căsătoriei introdusă de copil”.

Totodată, Curtea respinge, ca inadmisibilă, excepția de neconstituționalitate, ridicată de aceeași autoare în același dosar, a dispozițiilor art. 12 din Decretul nr. 130/1949 pentru reglementarea condițiunii juridice a copilului natural.